

**ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ
ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ**

Տ Ա Ր Ե Կ Ա Ն Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

**Հայաստանի Հանրապետությունում փողերի լվացման և
ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի
ոլորտում 2013թ. գործունեության վերաբերյալ**

ԵՐԵՎԱՆ, 2014թ.

Բովանդակություն

Հապավումներ	3
Նախաբան.....	4
1. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրական կարգավորումն ու զարգացումները.....	5
2. ՓԼ/ԱՖ ոլորտում իրականացված ուսումնասիրությունները և վերլուծությունները, դրանց արդյունքները.....	6
3. Ներպետական համագործակցություն.....	9
4. Միջազգային համագործակցություն	10
5. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրության խախտումները, կիրառված պատասխանատվության միջոցները.....	14
6. Ուսուցում, խորհրդատվություն և տեխնիկական օժանդակություն.....	16
Հավելվածներ.....	17

Հապավումներ

ԱՄՀ	Արժույթի միջազգային հիմնադրամ
ԱՊՀ	Անկախ պետությունների համագործակցություն
ՀՀ ԿԲ	Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
ՄԱԿ	Միացյալ ազգերի կազմակերպություն
ՓԼ/ԱՖ	Փողերի լվացում եւ ահաբեկչության ֆինանսավորում
ՖԴԿ	Ֆինանսական դիտարկումների կենտրոն
ՖՀՄ	Ֆինանսական հետախուզության մարմին
ՖՎՎ	Ֆինանսական վերահսկողության վարչություն

Նախաբան

Սույն հաշվետվությամբ ներկայացվում են 2013թ. ընթացքում Հայաստանի Հանրապետությունում ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում իրականացված աշխատանքները և դրանց արդյունքները:

Հայաստանի Հանրապետությունում ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի 2013-2015թթ. ազգային ռազմավարությամբ նախանշված նպատակների իրագործմամբ պայմանավորված՝ 2013թ. աշխատանքներ են կատարվել ՖԱԹՖ-ի հանձնարարականներին համապատասխանող օրենսդրության ներդրման, միջազգային և ներպետական համագործակցության ամրապնդման, հաշվետվություն տրամադրող անձանց աշխատակիցների՝ ՓԼ/ԱՖ կանխարգելման ոլորտում գիտելիքների զարգացման, ՀՀ ԿԲ ՖԴԿ և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգում ներառված այլ մարմինների աշխատակիցների վերապատրաստման ուղղությամբ:

1. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրական կարգավորումն ու զարգացումները

2013թ. շարունակվել են ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրության զարգացմանն ուղղված աշխատանքները: ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի անհրաժեշտ մեխանիզմների կատարելագործման, ինչպես նաև միջազգային չափանիշներին համապատասխանող օրենսդրության ներդրմանն ուղղված աշխատանքների շրջանակներում ՖԴԿ կողմից այլ իրավասու մարմինների աջակցությամբ մշակված «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքում և 14 այլ օրենքներում փոփոխություններ և լրացումներ նախատեսող օրենսդրական փաթեթը ՀՀ կառավարության կողմից հաստատվելուց և ՀՀ Ազգային ժողով ներկայացվելուց հետո 2013թ. մարտի 21-ին ընդունվել է առաջին ընթերցմամբ:

2013թ. ընթացքում աշխատանքներ են կատարվել նաև ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգը կարգավորող ենթաօրենսդրական ակտերը ««Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի պահանջներին համապատասխանեցնելու ուղղությամբ:

2013թ. տարեվերջին սկսվել են Հայաստանի Հանրապետության կողմից Մաքսային միությանը անդամակցելու հետ կապված աշխատանքները, որոնց շրջանակներում ստեղծվել է «Հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտների օրինականացման (լվացման) և դրամական միջոցների տեղափոխման ժամանակ ահաբեկչության ֆինանսավորման հակազդման հարցերով» աշխատանքային խումբ, որը ղեկավարում է ՖԴԿ ղեկավարը և որին անդամակցում են ՖԴԿ և ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի ներկայացուցիչները:

Աշխատանքային խմբի կողմից համեմատական վերլուծություն է կատարվել Հայաստանի Հանրապետության ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրության և Մաքսային միության՝ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտը կարգավորող փաստաթղթերի միջև՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը վերը նշված փաստաթղթերին համապատասխանեցնելու նպատակով:

2. ՓԼ/ԱՖ ոլորտում իրականացված ուսումնասիրությունները և վերլուծությունները, դրանց արդյունքները

ՖԴԿ-ի համար տեղեկատվության ստացման աղբյուր են հանդիսանում ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրությամբ սահմանված հաշվետու անձինք¹, տեղական և օտարերկրյա գործընկերները, ինչպես նաև այլ աղբյուրներ: Տեղական գործընկերների հետ համագործակցության շրջանակներում հատկապես կարևորվում են ինչպես իրավապահ մարմինների կողմից կատարված հարցումները, որոնք կարևոր ազդակներ են հանդիսանում վերլուծություններ իրականացնելու համար, այնպես էլ վերլուծություններ իրականացնելու նպատակով ՖԴԿ կողմից իրավապահ մարմիններից խնդրարկված տեղեկատվությունը:

2013թ. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի շրջանակներում ՖԴԿ կողմից ստացված ազդակների և կասկածելի գործարքների վերաբերյալ հաշվետվությունների վերլուծության արդյունքներով իրականացվել են ինչպես կանխարգելիչ միջոցառումներ՝ ֆինանսական համակարգի մասնակիցներին համապատասխան զգուշացումների տեսքով, այնպես էլ մի շարք դեպքերում համապատասխան տեղեկացումներ են ուղարկվել իրավապահ մարմիններին և օտարերկրյա ՖՀՄ-ներին:

Կատարված վերլուծությունների համաձայն՝ հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտների օրինականացմանն առնչվող ազդակները հիմնականում վերաբերել են համակարգչային տեխնիկայի օգտագործմամբ, մասնավորապես՝ էլեկտրոնային նամակագրության միջոցով անձանց տարբեր կասկածելի սխեմաներում ներգրավվելուն կամ բանկային հափշտակություններին, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված տիպաբանություններով նկարագրված սխեմաներին:

Ստացված ազդակների հիման վրա ՖԴԿ կողմից կատարվել են նաև վերլուծություններ բրգաձև սխեմաների և զանգվածային մարքեթինգի մոդելով խարդախության սխեմաների տեսակների և բնութագրիչների վերաբերյալ, որոնք որպես վերլուծական նյութեր² հրապարակվել են ՀՀ կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքում:

ՖԴԿ կողմից իրավապահ մարմիններին ուղարկված տեղեկացումների և հարցումների, ինչպես նաև իրավապահ մարմիններից ստացված հարցումների 2010-2013թթ. վիճակագրությունը ներկայացված է աղյուսակ 1-ում:

¹ ՖԴԿ կողմից ստացված կասկածելի գործարքների և գործարար հարաբերությունների, ինչպես նաև պարտադիր տեղեկացման ենթակա գործարքների վերաբերյալ հաշվետվությունների քանակը՝ ըստ հաշվետվություն տրամադրող անձանց, ներկայացված է Հավելված 1-ում:

² Տե՛ս հետևյալ հղումները՝

https://www.cba.am/Storage/AM/downloads/FDK/Annual%20Reports/Analysis_on_pyramids_arm.pdf

https://www.cba.am/Storage/AM/downloads/FDK/Annual%20Reports/Analysis_on_Mass_Marketing_Fraud_arm.pdf

Աղյուսակ 1

	2010 թ.	2011 թ.	2012 թ.	2013 թ.	Ընդամենը
ՖԴԿ կողմից տեղեկացումներ իրավապահ մարմիններին	23	17	11	25	76
ՖԴԿ կողմից իրավապահ մարմիններից խնդրարկված տեղեկատվություն	15	33	11	17	76
Իրավապահ մարմինների կողմից ՖԴԿ-ից խնդրարկված տեղեկատվություն	53	58	61	36	208

Օտարերկրյա գործընկերների հետ համագործակցության շրջանակներում 2013թ. ՖԴԿ կողմից օտարերկրյա ՖՀՄ-ներին կատարվել է թվով 24 հարցում, իսկ օտարերկրյա ՖՀՄ-ներից ստացվել է թվով 32 հարցում (տե՛ս աղյուսակ 2):

Աղյուսակ 2

	2010թ.	2011թ.	2012թ.	2013թ.	Ընդամենը
ՖԴԿ-ին ուղղված հարցումներ օտարերկրյա ՖՀՄ-ներից	25	36	11	32	104
ՖԴԿ կողմից կատարված հարցումներ օտարերկրյա ՖՀՄ-ներին	28	30	38	24	120

ԻՆչ վերաբերում է իրավապահ մարմինների կողմից հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտներն օրինականացնելու հատկանիշներով հարուցված քրեական գործերին, հարկ է նշել, որ 2013թ. հարուցվել է 10 քրեական գործ, որոնցում փողերի լվացմանը հիմնականում նախորդել են հետևյալ արարքները՝

- գողությունը,
- մաքսանենգությունը,

- համակարգչային տեխնիկայի օգտագործմամբ կատարված հափշտակությունը,
- խարդախությունը,
- խաբեության կամ վստահությունը չարաշահելու եղանակով գույքային վնաս պատճառելը,
- վարկը ոչ նպատակային օգտագործելը:

Հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտներն օրինականացնելու համար 2013թ. ընթացքում կայացվել է 2 մեղադրական դատավճիռ: Կայացված մեղադրական դատավճիռներով դատապարտվել է 2 անձ: Մեղադրական դատավճիռները կայացվել են համակարգչային տեխնիկայի օգտագործմամբ կատարված հափշտակության, գողության և դրանց արդյունքում ստացված գումարների օրինականացման համար առաջադրված մեղադրանքների հիման վրա: Հարուցված քրեական գործերի և կայացված մեղադրական դատավճիռների 2010-2013թթ. վիճակագրությունը ներկայացված է աղյուսակ 3-ում:

Աղյուսակ 3

	2010թ.	2011թ.	2012թ.	2013թ.	Ընդամենը
Հարուցված քրեական գործեր	13	10	9	10	42
Կայացված մեղադրական դատավճիռներ	3	5	2	2	12

Հարկ է նշել նաև, որ փողերի լվացման մասով տարվա ընթացքում կայացվել է 1 արդարացման դատավճիռ:

ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշմամբ կասեցված միջոցների ընդհանուր գումարը կազմել է 54.893.971 ՀՀ դրամ, իսկ կայացված մեղադրական դատավճիռներով բռնագրավման ենթակա գումարը՝ 25.079.666 ՀՀ դրամ (տե՛ս աղյուսակ 4):

Աղյուսակ 4

	ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշմամբ կասեցված գործարքներում և գործարար հարաբերություններում ներգրավված միջոցներ	Բռնագրավման ենթակա գումարներ (ՀՀ դրամ) ³
2010 թ.	345.000 ՀՀ դրամ, 290.000 ԱՄՆ դոլար	514.026.500 ՀՀ դրամ
2011 թ.	0	415.517.535 ՀՀ դրամ
2012 թ.	23.003.274 ՀՀ դրամ	12.220.947 ՀՀ դրամ
2013 թ.	54.893.971 ՀՀ դրամ	25.079.666 ՀՀ դրամ
Ընդամենը	78.242.245 ՀՀ դրամ, 290.000 ԱՄՆ դոլար	966.844.648 ՀՀ դրամ

3. Ներպետական համագործակցություն

Հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակվել է ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում ներգրավված ներպետական իրավասու մարմինների, մասնավորապես՝ ՖԴԿ-ի, իրավապահ մարմինների, ՀՀ արդարադատության, ֆինանսների, արտաքին գործերի նախարարությունների, ինչպես նաև այլ պատկան մարմինների միջև համագործակցությունը: Համագործակցության արդյունքները, ինչպես նաև ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում առկա այլ կարևոր հարցեր քննարկվել են ՀՀ Նախագահի 21.03.02թ. թիվ ՆԿ-1075 կարգադրությամբ ստեղծված «Հայաստանի Հանրապետությունում դրամանենգության, պլաստիկ քարտերի և այլ վճարային գործիքների բնագավառում զեղծարարության, փողերի լվացման, ինչպես նաև ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ տարվող պայքարի հարցերով» միջգերատեսչական հանձնաժողովի՝ 2013թ. սեպտեմբեր ամսին կայացած 28-րդ նիստում:

Միջգերատեսչական հանձնաժողովում քննարկված հարցերից հատկապես կարևորվել են «Հայաստանի Հանրապետությունում փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման ռիսկի ռազմավարական վերլուծության իրականացման» ձեռնարկի ընդունումը, որի հիման վրա 2014թ. իրականացվելու է ՀՀ-ում ՓԼ/ԱՖ ռիսկի ռազմավարական վերլուծություն, ինչպես նաև ՀՀ ոչ ֆինանսական հաստատությունների գործունեության ոլորտում ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի գնահատման արդյունքների ներկայացումը: Նախատեսվում է, որ վերջինս կներառվի 2014թ. իրականացվելիք ՀՀ-ում ՓԼ/ԱՖ ռիսկի ռազմավարական վերլուծության մեջ: Նիստի ընթացքում ներկայացվել են նաև Վարչապալի կոնվենցիայի դրույթներին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համապատասխանության ինքնագնահատման արդյունքները, ինչպես նաև մի շարք այլ կարևոր հարցեր:

2013թ. շարունակվել են ՖԴԿ և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում ներգրավված իրավասու մարմինների միջև անվտանգ կապուղիների միջոցով տեղեկատվության արագ փոխանակմանն ուղղված Միասնական տեղեկատվական տիրույթ համակարգի ստեղծման աշխատանքները: ՖԴԿ-ն հանդիպումներ է կազմակերպել այս համակարգին մասնակից մի շարք գերատեսչությունների հետ, և ձեռք են բերվել համաձայնություններ համապատասխան իրավական ակտերում անհրաժեշտ փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ:

Ներպետական համագործակցության շրջանակներում հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ կողմից իրականացվել են ուսուցման մի շարք ծրագրեր, որոնք ներկայացված են սույն հաշվետվության 6-րդ գլխում:

³ Բացի աղյուսակում նշված՝ հոգուտ պետական բյուջեի բռնագանձման ենթակա միջոցներից, 2011թ. փողերի լվացման հիմքով կայացված դատավճիռների համաձայն, հոգուտ երրորդ անձի բավարարվել է ևս 83 535 019 ՀՀ դրամի բռնագանձման պահանջ:

4. Միջազգային համագործակցություն

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ն շարունակել է միջազգային գործընկերների հետ արդեն իսկ ձևավորված հարաբերությունները՝ ներգրավվելով միջազգային փաստաթղթերի լրամշակման աշխատանքներում, ինչպես նաև այլ միջազգային նախաձեռնություններում: Այսպես, ի կատարումն ՄԱԿ-ի անվտանգության Խորհրդի (ԱԽ) 1988 և 1267/1989 բանաձևերի՝ Ալ-Քաիդայի և Թալիբանի հետ կապված անձանց ցանկերում թարմացումների վերաբերյալ տեղեկատվություն է հրապարակվել ՀՀ կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքում, և կատարվել են համապատասխան փոփոխություններ և լրացումներ ՖԴԿ տեղեկատվական շտեմարանում:

Բացի այդ, ՖԴԿ կողմից ձեռնարկվել են գործողություններ, որոնք ուղղված են միջազգային կառույցների կողմից կիրառվող սահմանափակումների վերաբերյալ պահանջների կատարմանը: Այդ նպատակով ՀՀ կենտրոնական բանկի ինտերնետային կայքում հրապարակվել են՝

- ՖԱԹՖ-ի՝ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգում ռազմավարական բացեր ունեցող երկրների վերաբերյալ հայտարարությունները,
- Այն երկրների ցանկը, որոնք ՖԱԹՖ-ի ՓԼ/ԱՖ չափանիշներին համապատասխանության ընթացիկ դիտանցման շրջանակներում որակվել են որպես ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի ռազմավարական բացեր ունեցող, և դրանք վերացնելու նպատակով ՖԱԹՖ-ի հետ համատեղ մշակել են գործողությունների ծրագիր:

Էզմոնտ խմբի հետ համագործակցությունը

ՖԴԿ ներկայացուցիչները մասնակցել են Էզմոնտ խմբի աշխատանքային խմբերի հանդիպումներին և 21-րդ լիագումար նիստին, որին ՖԴԿ-ն անդամակցում է 2007թ.-ից:

Էզմոնտ խմբի օպերացիոնալ հարցերով աշխատանքային խմբի շրջանակներում ներկայացվել է ՖԴԿ կողմից նախաձեռնված և ղեկավարվող՝ Էզմոնտ խմբի անդամ հանդիսացող ՖՀՄ-ների միջև տեղեկատվության փոխանակման արդյունավետության բարձրացմանն ուղղված ծրագրի առաջընթացի հաշվետվությունը: Ներկայացվել են գործնական առաջարկներ Էզմոնտ խմբի անդամ ՖՀՄ-ների համար տեղեկատվության հասանելիության և փոխանակման իրավասությունների ընդլայնման վերաբերյալ:

Ընդլայնման գծով աշխատանքային խմբի շրջանակներում ներկայացվել է ՖԴԿ կողմից հովանավորվող Թուրքմենստանի և Իրանի Իսլամական Հանրապետության ՖՀՄ-ների՝ հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացրած աշխատանքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը:

Էզմոնտ խմբի իրավական հարցերով աշխատանքային խմբի շրջանակներում ՖԴԿ ներկայացուցիչը ներգրավվել է Էզմոնտ խմբին անդամակցության ընթացակարգի վերանայման աշխատանքներում՝ որպես փորձագետ:

ՖԴԿ-ն մասնակցել է ՖՀՄ-ների ղեկավարների կողմից ստեղծված Էզմոնտ խմբի հիմնադիր փաստաթղթերի վերանայման աշխատանքային խմբի գործունեությանը, որի շրջանակներում փաստաթղթերում ընդգրկվել են ՖԴԿ կողմից ներկայացված մի շարք առաջարկներ:

Աշխատանքային խմբի կողմից վերանայված Էզմոնտ խմբի հիմնադիր փաստաթղթերի փաթեթը հաստատվել է ՖՀՄ-ների ղեկավարների նիստի ընթացքում:

Էզմոնտ խմբի կողմից կազմակերպված «Միջազգային համագործակցություն» խորագրով սեմինարի շրջանակում ՖԴԿ-ն ներկայացրել է «Տեղեկատվության փոխանակման արդյունավետության բարձրացում» թեման:

Եվրախորհրդի ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի հետ համագործակցության շրջանակներում

Որպես ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի անդամ ՀՀ պատվիրակությունը մասնակցել է ՄԱՆԻՎԱԼ-ի 41-ից 43-րդ լիազումար նիստերին:

2013թ. կայացած լիազումար նիստերի ընթացքում քննարկվել են հետևյալ հիմնական հարցերը.

- Լեհաստանի, Խորվաթիայի, Մոնակոյի, Բուլղարիայի և Իսրայելի ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի չորրորդ փուլի գնահատման հաշվետվությունները:
- Մեն կղզու, Ջերսիի, Գերնեսիի, Չեխիայի Հանրապետության և Մոնտենեգրոյի ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի գնահատմանը հաջորդող առաջընթացի հաշվետվությունները և հատուկ գնահատման արդյունքները:
- Ալբանիայի, Բոսնիա և Հերցեգովինայի, ինչպես նաև Հունգարիայի կողմից համապատասխանության ընդլայնված գործընթացների շրջանակներում ձեռնարկված քայլերի վերաբերյալ հաշվետվությունները:

Եվրախորհրդի ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի լիազումար նիստերի ընթացքում ՖԴԿ աշխատակիցները հանդես են եկել որպես Բուլղարիայի, Խորվաթիայի իրավական և ֆինանսական հարցերով գնահատողներ, ինչպես նաև ՖԴԿ ներկայացուցիչը մասնակցել է Ռումինիայի ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի չորրորդ փուլի գնահատմանը: Հայաստանը հանդես է եկել որպես Իսրայելի գնահատման հաշվետվության ֆինանսական մասով ներկայացնող երկիր: ՖԴԿ ներկայացուցիչները մասնակցել են ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի և Էզմոնտ խմբի կողմից կազմակերպված «Հանցավոր գործունեության արդյունքում ստացված եկամուտների օրինականացում և ֆինանսական վերլուծություն» թեմայով համատեղ հանդիպմանը, որի ընթացքում ՖԴԿ ներկայացուցիչը ներկայացրել է «ՖՀՄ-ների կողմից տեղեկատվության ձեռքբերման և փոխանակման իրավասությունները» թեման:

Եվրասիական խմբի գործունեության շրջանակներում

ՀՀ-ն, որպես դիտորդ-անդամ ի դեմս ՖԴԿ-ի, շարունակել է ակտիվորեն մասնակցել Եվրասիական խմբի նախաձեռնություններին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում տեղի են ունեցել Եվրասիական խմբի լիազույմար նիստեր, որոնց մասնակցել է նաև ՀՀ պատվիրակությունը:

Եվրասիական խմբի և Էգմոնտ խմբի կողմից կազմակերպած «ՖՀՄ-ների տեղեկատվական և վերլուծական համակարգերի կառուցման և զարգացման ժամանակակից մոտեցումների վերաբերյալ» սեմինարին ՖԴԿ ներկայացուցիչը ներկայացրել է «Հայաստանի ՖՀՄ-ի տեղեկատվական և վերլուծական համակարգը» թեման:

ՄԱԿ-ի անվտանգության խորհրդի 1373 բանաձևի համաձայն ահաբեկչության հետ կապված անձանց միջոցների սառեցման վերաբերյալ Եվրասիական խմբի և ՄԱԿ-ի անվտանգության խորհրդի ահաբեկչության դեմ պայքարի կոմիտեի կողմից կազմակերպված սեմինարին ՖԴԿ ներկայացուցչի կողմից ներկայացվել է ՄԱԿ-ի անվտանգության խորհրդի 1373 բանաձևի կատարումը Հայաստանի Հանրապետությունում:

ԱՊՀ անդամ երկրների ֆինանսական հետախուզության մարմինների ղեկավարների խորհրդի շրջանակներում

2012թ. դեկտեմբերի 5-ին Աշխաբադում ստորագրված «Անկախ Պետությունների Համագործակցության մասնակից պետությունների՝ ֆինանսական հետախուզության ստորաբաժանումների ղեկավարների խորհրդի կազմավորման մասին» համաձայնագրի շրջանակներում 2013թ. կայացել են ԱՊՀ անդամ երկրների ֆինանսական հետախուզության մարմինների ղեկավարների խորհրդի և դրան նախորդող փորձագետների հանդիպումների նիստերը:

ՖԴԿ կողմից ներկայացվել են առաջարկություններ խորհրդի աշխատանքների ծրագրի և խորհրդի գործունեությունը կարգավորող կանոնակարգերի նախագծերի վերաբերյալ:

Օտարերկրյա ֆինանսական հետախուզության մարմիններին տրամադրվող տեխնիկական օժանդակություն

Իրանի Իսլամական Հանրապետության ՖՀՄ-ին տրամադրվող տեխնիկական օժանդակության ծրագրի շրջանակներում Իրանի ՖՀՄ-ի և Կենտրոնական բանկի ներկայացուցիչները այցելություն են կատարել Երևան: Այցելության ընթացքում ներկայացվել են Հայաստանի Հանրապետության ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտի

օրենսդրությունը, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտին առնչվող և էզմոնս խմբին անդամակցության ընթացակարգերի վերաբերյալ հարցեր:

Հաշվետու ժամանակահատվածում շարունակվել են աշխատանքները նաև Թուրքմենստանի ՖՀՄ-ին տրամադրվող տեխնիկական օժանդակության շրջանակներում:

ԱՄՀ տեխնիկական օժանդակության շրջանակներում

2013թ. տեխնիկական օժանդակության ծրագրի շրջանակներում աշխատանքներ են կատարվել հետևյալ ուղղություններով.

- Ոչ ֆինանսական ոլորտում առկա ռիսկերի վերաբերյալ քննարկումներ են իրականացվել ՀՀ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում հաշվետվություն տրամադրող անձ հանդիսացող ոչ ֆինանսական հաստատությունների և անձանց, ինչպես նաև նրանց վերահսկող մարմինների ներկայացուցիչների հետ:
- Մշակվել և շրջանառվել են ոլորտը կարգավորող մի շարք փաստաթղթեր:

Տեխնիկական օժանդակության իրագործման նպատակով Հայաստան է այցելել ԱՄՀ փորձագետների խումբը:

Եվրոպայի խորհրդի «Հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտների լվացման, հետախուզման, առգրավման ու բռնագրավման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» 2005թ. Վարչական կոնվենցիայով նախատեսված Կողմերի համաժողով

Հայաստանի Հանրապետության՝ Եվրոպայի խորհրդի նախագահության շրջանակներում ՀՀ կենտրոնական բանկի Դիլիջանի ուսումնասիտագոտական կենտրոնում հոկտեմբերի 1-ից 4-ը կայացած «Հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտների լվացման, հետախուզման, առգրավման ու բռնագրավման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» 2005թ. Վարչական կոնվենցիայի անդամ պետությունների համաժողովի շրջանակներում հոկտեմբերի 1-ից 2-ը անց է կացվել Վարչական կոնվենցիայի վերաբերյալ երկրների իրազեկվածության բարձրացմանը նվիրված խորհրդաժողով, իսկ հոկտեմբերի 3-ից 4-ը՝ Վարչական կոնվենցիային երկրների համապատասխանության գնահատում իրականացնող փորձագետների պատրաստման դասընթաց: Համաժողովին մասնակցել են ինչպես Եվրոպայի խորհրդի անդամ երկրների, այնպես էլ այլ երկրների ներկայացուցիչներ:

ՖԴԿ և օտարերկրյա ՖՀՄ-ների միջև կնքված փոխըմբռնման հուշագրեր

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ն փոխըմբռնման հուշագիր է կնքել Պանամայի ֆինանսական հետախուզության մարմնի հետ, ինչպես նաև փոխըմբռնման հուշագրերի կնքման նախապատրաստական աշխատանքներ են տարվել մի շարք այլ երկրների ՖՀՄ-ների հետ: 2013թ. արդյունքներով ՖԴԿ-ն փոխըմբռնման հուշագրեր ունի թվով 28 երկրների ՖՀՄ-ների հետ⁴:

5. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրության խախտումները, կիրառված պատասխանատվության միջոցները

2013թ. ընթացքում հաշվետվություն տրամադրող անձ հանդիսացող ֆինանսական և ոչ ֆինանսական հաստատություններում իրականացված ստուգումների արդյունքներով բացահայտվել են մի շարք խախտումներ, և կիրառվել են համապատասխան պատասխանատվության միջոցներ:

Ֆինանսական հաստատությունների կողմից օրենսդրության խախտումները հիմնականում վերաբերել են ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում կանխարգելիչ միջոցառումների ոչ պատշաճ իրականացմանը, մասնավորապես՝ հաճախորդների պատշաճ ուսումնասիրությանը, ներքին դիտարկումների մարմնի գործառույթներին, ներքին իրավական ակտերին վերաբերող պահանջներին: Կիրառված պատասխանատվության միջոցները՝ ըստ ֆինանսական հաստատությունների տեսակների, ներկայացված են աղյուսակ 5-ում:

Աղյուսակ 5

2013թ. ֆինանսական հաստատությունների նկատմամբ կիրառված պատասխանատվության միջոցները	
Բանկեր	4 բանկի կողմից թույլ է տրվել թվով 19 խախտում. • թվով 15 խախտման դեպքում կիրառվել են նախազգուշացումներ, • թվով 4 խախտման դեպքում՝ տուգանք՝ 100.000 ՀՀ դրամի չափով,
Վարկային կազմակերպություններ	3 ընկերության կողմից թույլ է տրվել 8 խախտում. • թվով 2 խախտման դեպքում կիրառվել է

⁴ Տե՛ս Հավելված 2:

	նախագգուշացում, • թվով 6 խախտման դեպքում՝ տուգանք՝ 100.000 ՀՀ դրամի չափով,
Ապահովագրական ընկերություններ	2 ընկերության կողմից թույլ տրված 9 խախտման դեպքում կիրառվել են նախագգուշացումներ
Փոխանակման կետեր	6 ընկերության կողմից թույլ տրված 6 խախտումից 4-ի դեպքում կիրառվել են նախագգուշացումներ, մեկի դեպքում տուգանք՝ 2.000.000 ՀՀ դրամի չափով, և մեկի դեպքում գործունեության կասեցում 6 ամիս ժամկետով:

Ինչ վերաբերում է ոչ ֆինանսական հաստատություններին, հաշվետու ժամանակահատվածում պատասխանատվության միջոցներ են կիրառվել միայն շահումով խաղ և խաղատուն կազմակերպող անձանց նկատմամբ՝ ներքին դիտարկումների մարմնի գործառույթների ոչ պատշաճ իրականացման համար: Ոչ ֆինանսական հաստատությունները և նրանց նկատմամբ կիրառված պատասխանատվության միջոցները ներկայացված են աղյուսակ 6-ում:

Աղյուսակ 6

Ոչ ֆինանսական հաստատություն	Պատասխանատվության միջոցներ
Շահումով խաղ կազմակերպող անձ	6 անձի նկատմամբ կիրառվել է թվով 6 նախագգուշացում, 1 անձի նկատմամբ՝ տուգանք՝ 800.000 ՀՀ դրամի չափով
Խաղատուն կազմակերպող անձ	1 անձի նկատմամբ կիրառվել է տուգանք՝ 800.000 ՀՀ դրամի չափով

ՖԴԿ աշխատակիցները մասնակցել են ֆինանսական կազմակերպություններում իրականացված ստուգումներին՝ օժանդակելով ֆինանսական կազմակերպությունների ՓԼ/ԱՖ կանխարգելման ներքին համակարգի դիտանցման աշխատանքներին:

6. Ուսուցում, խորհրդատվություն և տեխնիկական օժանդակություն

ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում ներգրավված իրավասու կառույցների, ինչպես նաև հաշվետվություն տրամադրող անձանց աշխատակիցների գիտելիքների խորացման և կարողությունների զարգացման նպատակով 2013թ. ընթացքում կազմակերպվել են մի շարք ուսուցողական ծրագրեր և հանդիպումներ, որոնց վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Հավելված 3-ի և Հավելված 4-ի ներքո:

Հավելվածներ

Հավելված 1

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՂ ԱՆՁԻՆՔ	2013թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվառված են	2013թ-ի ընթացքում հաշվետվություն տրամադրող անձանց կողմից ՖԴԿ-ին ներկայացված հաշվետվություններ	
		պարտադիր տեղեկացման	կասկածելի
Ֆինանսական հաստատություններ			
բանկեր	22	177586	197
վարկային կազմակերպություններ	33	252	-
արտարժույթի առուվաճառքի գործունեություն իրականացնող անձինք	214	13	-
դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող լիցենզավորված անձինք	6	-	-
ներդրումային ընկերություններ («Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձինք)	8	319	-
«Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ կարգավորվող շուկայի արժեթղթերի կենտրոնացված պահառուն	1	109	-
ապահովագրական (ներառյալ՝ վերաապահովագրական) ընկերություններ	10	2020	-
ապահովագրական (ներառյալ՝ վերաապահովագրական) միջնորդային գործունեություն իրականացնող անձինք	2	25	-
ապահովագրական գործակալներ	8408	-	-
գրավատներ	134	15	-
Ոչ ֆինանսական հաստատություններ			

դիելտորական գործունեություն իրականացնող անձինք	204	-	-
նոտարներ	93	783	-
փաստաբաններ, ինչպես նաև իրավաբանական ծառայություններ մատուցող անհատ ձեռնարկատերեր և իրավաբանական անձինք	1552	-	-
անհատ ձեռնարկատեր հաշվապահներ և հաշվապահական գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձինք	8	-	-
անհատ ձեռնարկատեր աուդիտորներ և աուդիտորական գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձինք	37	-	-
թանկարժեք մետաղների դիլերներ	-	-	-
թանկարժեք քարերի դիլերներ	17	-	-
արվեստի գործերի դիլերներ	-	-	-
սակարկությունների կազմակերպիչներ	-	-	-
շահումով խաղ և խաղատներ,	51	13	-
վիճակախաղ կազմակերպող անձինք	3	-	-
ինտերնետ շահումով խաղ կազմակերպող անձինք	1	-	-
հավատարմագրային կառավարման և իրավաբանական անձանց գրանցման ծառայություններ մատուցող անձինք	-	-	-
վարկային բյուրոներ	-	-	-
անշարժ գույքի պետական միասնական կադաստր վարող լիազորված մարմին (հաշվառված ռեգիստրներ)	154	802	-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		181937	197

ՖԴԿ և օտարերկրյա ՖՀՄ-ների միջև կնքված փոխըմբռնման հուշագրեր

<u>ԵՐԿԻՐ</u>	<u>ՖՀՄ անվանումը</u>
Ավստրալիա	Ավստրալիայի գործարքների և հաշվետվությունների և վերլուծության կենտրոն
Արաբական Միացյալ Էմիրություններ	Փողերի լվացման դեմ պայքարի և կասկածելի գործարքների մարմին
Բելառուս	Ֆինանսական դիտարկումների վարչություն
Բերմուդա	Ֆինանսական հետախուզության գործակալություն
Թաիլանդ	Փողերի լվացման դեմ պայքարի գրասենյակ
Իսրայել	Իսրայելի փողերի լվացման կանխարգելման մարմին
Իրանի Իսլամական Հանրապետություն	Ֆինանսական հետախուզության մարմին
Լեհաստան	Ֆինանսական տեղեկատվության գլխավոր վերահսկող
Խորվաթիա	Փողերի լվացման դեմ պայքարի գրասենյակ
Կանադա	Կանադայի գործարքների և հաշվետվությունների վերլուծության կենտրոն
Կիպրոս	Փողերի լվացման դեմ պայքարի մարմին
Հարավային Աֆրիկայի Հանրապետություն	Ֆինանսական հետախուզության կենտրոն
Ճապոնիա	Ճապոնիայի ֆինանսական

	հետախուզության կենտրոն
Մակերոնիա	Փողերի լվացման կանխարգելման տնօրինություն
Միացյալ Թագավորություն	Կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարի գրասենյակ
Մոլդովա	Փողերի լվացման կանխարգելման և վերահսկողության գրասենյակ
Մոնտենեգրո	Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման կանխարգելման ադմինիստրացիա
Չինաստան	ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի և վերլուծության կենտրոն
Չինաստանի Հանրապետություն (Թայվան)	Արդարադատության նախարարության հետախուզման բյուրոյի փողերի լվացման դեմ պայքարի բաժին
Պանամա	Պանամայի ֆինանսական վերլուծության մարմին
Ռումինիա	Փողերի լվացման կանխարգելման և հսկողության ազգային գրասենյակ
Ռուսաստան	Ֆինանսական դիտարկումների ծառայություն
Սան Մարինո	Ֆինանսական հետախուզության գործակալություն
Սաուդյան Արաբիա	Ֆինանսական հետախուզության մարմին
Սերբիա	Հանրապետության փողերի լվացման կանխարգելման ադմինիստրացիա
Վրաստան	Վրաստանի ֆինանսական դիտարկումների ծառայություն
Տաջիկստան	Ֆինանսական դիտարկումների դեպարտամենտ

Ուկրաինա

Ուկրաինայի ֆինանսական
դիտարկումների պետական կոմիտե

Հավելված 3

**Ուսուցում ՖԴԿ, ՀՀ ԿԲ այլ ստորաբաժանումների և ՓԼ/ԱՖ դեմ
պայքարում ներգրավված պետական մարմինների
աշխատակիցների համար**

ԹԵՄԱ	ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐ	ԱՄՍԱԹԻՎ
ԵվրԱզԵՍ-ի անդամ երկրների կենտրոնական բանկերի աշխատակիցների մասնագիտական կրթության ծրագրի շրջանակներում ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի վերաբերյալ սեմինար	ՖԴԿ, ՀՀ ԿԲ այլ ստորաբաժանումների աշխատակիցներ, Ռուսաստանի և Ղրղզստանի կենտրոնական բանկերի ներկայացուցիչներ	մարտի 11-ից 15-ը
Համաշխարհային բանկի, Եվրասիական խմբի և Էգմոնտ խմբի կողմից կազմակերպված «ՖՀՄ-ների ռազմավարական վերլուծություն» թեմայով տարածաշրջանային սեմինար	ՖԴԿ աշխատակիցներ	ապրիլի 1-ից 3-ը
Լեհաստանի ազգային բանկի կողմից կազմակերպված «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքար» թեմայով սեմինար	ՖԴԿ աշխատից	ապրիլի 22-ից 26-ը
ԱՄՆ դաշնային պահուստի համակարգի կողմից կազմակերպված «Փողերի լվացման դեմ պայքարի ուսումնասիրություն» թեմայով դասընթաց	ՖԴԿ աշխատակից	սեպտեմբերի 9-ից 13-ը
«Հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտների լվացման, հետախուզման, առգրավման ու բռնագրավման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի	Եվրոպայի խորհրդի անդամ երկրների ներկայացուցիչներ, այլ երկրների ներկայացուցիչներ, ՖԴԿ	հոկտեմբերի 1-ից 2-ը

մասին» 2005թ. Վարչավայի կոնվենցիայի անդամ պետությունների համաժողովի շրջանակներում Վարչավայի կոնվենցիայի վերաբերյալ երկրների իրազեկվածության բարձրացմանը նվիրված խորհրդաժողով	աշխատակիցներ, ՀՀ գլխավոր դատախազության ներկայացուցիչ, ՀՀ արդարադատության նախարարության ներկայացուցիչ	
«Հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտների լվացման, հետախուզման, առգրավման ու բռնագրավման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» 2005թ. Վարչավայի կոնվենցիայի անդամ պետությունների համաժողովի շրջանակներում Վարչավայի կոնվենցիային երկրների համապատասխանության գնահատում իրականացնող փորձագետների պատրաստման դասընթաց	Եվրոպայի խորհրդի անդամ երկրների ներկայացուցիչներ, այլ երկրների ներկայացուցիչներ, ՖԴԿ աշխատակիցներ, ՀՀ արդարադատության նախարարության ներկայացուցիչ	հոկտեմբերի 3-ից 4-ը
Գերմանիայի Բունդեսբանկի կողմից կազմակերպված «Փողերի լվացման դեմ պայքար» թեմայով դասընթաց	ՖԴԿ աշխատակից	հոկտեմբերի 28-ից նոյեմբերի 1-ը
Եվրախորհրդի ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի գնահատողների սեմինար	ՖԴԿ աշխատակից	նոյեմբերի 4-ից 8-ը
Եվրոպական Միություն - Եվրոպայի Խորհուրդ Արևելյան գործընկերության «Արդյունավետ կառավարում և պայքար կոռուպցիայի դեմ» ծրագրի շրջանակներում «Անցումային տնտեսություններում կոռուպցիայի արդյունքում ստացված միջոցների լվացման դեպքերի	ՖԴԿ աշխատակից, ՀՀ արդարադատության նախարարության աշխատակից	նոյեմբերի 26-ից 28-ը

վերլուծություններ և տիպաբանություններ» թեմայով երրորդ տարածաշրջանային հանդիպում		
ՀՀ-ում եվրոպական միության խորհրդատվական խմբի կողմից ՀՀ ԿԲ ՖԴԿ հետ համատեղ կազմակերպված «Հանցագործության դեմ պայքարողի գործիքակազմ. կարևոր հմտություններ՝ ֆինանսական հանցագործությունների քննությունների անցկացման համար» թեմայով սեմինար	ՖԴԿ աշխատակիցներ, ՀՀ գլխավոր դատախազության ներկայացուցիչներ, ՀՀ ԿԱ ազգային անվտանգության ծառայության ներկայացուցիչներ, ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտեի ներկայացուցիչներ, ՀՀ ԿԱ ոստիկանության ներկայացուցիչներ, ՀԲԾ ներկայացուցիչներ	դեկտեմբերի 11-ից 12-ը

*Ուսուցողական ծրագրեր և հանդիպումներ հաշվետվություն
տրամադրող անձանց և նրանց վերահսկող մարմինների համար*

ԹԵՄԱ	ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐ	ԱՄՍԱԹԻՎ
««Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի վերաբերյալ դասընթաց	ՀՀ տարածքում գործող բանկերի ներքին դիտարկումների մարմինների աշխատակիցներ	մարտի 22
«Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման կանխարգելումը ֆինանսական հաստատություններում» թեմայով դասընթաց	ՀՀ տարածքում գործող ֆինանսական հաստատությունների ներքին դիտարկումների մարմինների ներկայացուցիչներ, հաճախորդներին սպասարկող աշխատակիցներ	մայիս
««Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի վերաբերյալ սեմինար հաշվետվություն տրամադրող ֆինանսական հաստատությունների համար	ՀՀ ԿԲ ՖՎՎ աշխատակիցներ, Գրավատների, ապահովագրական ընկերությունների, վարկային կազմակերպությունների, դրամական փոխանցումներ իրականացնող կազմակերպությունների,	սեպտեմբերի 5, 9, 11

	փոխանակման կետերի աշխատակիցներ	
««Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի վերաբերյալ սեմինար հաշվետվություն տրամադրող ոչ ֆինանսական հաստատությունների համար	Աուդիտորներ, հաշվապահներ, փաստաբաններ, նոտարներ, խաղատների, շահումով խաղերի և վիճակախաղերի կազմակերպիչներ, ինչպես նաև ՀՀ արդարադատության նախարարության օրինականության վերահսկողության տեսչության, ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի, ՀՀ արդարադատության նախարարության իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի գործակալության և ՀՀ ֆինանսների նախարարության ներկայացուցիչներ	հոկտեմբերի 21-ից 23-ը